

Vrnimo se k naravi

PROJEKT: PROMOCIJA ZNANOSTI 2005

MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

NOSILKA PROJEKTA: PROF. DR. ANA VOVK KORŽE

AVTORICA: MARJANA HÖNIGSFELD ADAMIČ - LUTRA

V KRALJESTVU POVODNEGA MOŽA

Kjer živimo v prijateljstvu z vodami, tam je vidrin obraz najčistejši in njena krvoločna volja do življenja najzlahtnejša.

O, da bi naše vode spet postale kraljestvo povodnega moža!

Iztok Geister

Obsežno življenjsko območje

V Evropi živi le ena avtohtona vrsta vidre, evrazijska vidra (Lutra lutra), ki je bila nekdaj razširjena ob vseh tekočih in stoječih sladkih vodah. Med vsemi 13 vrstami vider ima najobsežnejše življenjsko območje (areal razširjenosti) in jo srečamo od iglastih gozdov Karpatov do panonskih ravnin in celo morske obale tako na severu kot na jugu evropske celine.

Pestri habitat

Vidrin značilen življenjski prostor (habitat) so nižinske reke in potoki s plitvo strugo, ki ne presega 5 m širine, ima naraven tok in razčlenjene brežine z neokrnjenim, bogatim vegetacijskim pasom. Posebno pomembna so velika, stara drevesa z razvejanim koreninskim spletom, ki nudijo primerna počivališča in zavarovane prostore za brlog. Številni mrtvi rokavi, zalivi, polotoki, tolmeni in sipine povečujejo raznolikost njenega habitata in omogočajo življenje velikemu številu rastlinskih in živalskih vrst. S tem pa se povečuje biotska pestrost sladkovodnega ekosistema in bogati izbira plenskih vrst za vidro. Taki ekosistemi so uravnoteženi in odporni proti različnim zunanjim spremembam.

Vodna kraljica

Vidra je oportunist: svojo prehrano prilagaja razpoložljivim vrstam plena, ki so trenutno najpogostejše in najlažje dostopne. Tak način prehranjevanja jo postavlja na položaj plenilca najvišjega reda v sladkovodnih ekosistemih, prav na vrh prehranske piramide. V tem pogledu jo lahko prištevamo k velikim zverem, čeprav jih po telesni velikosti nikakor ne dosega.

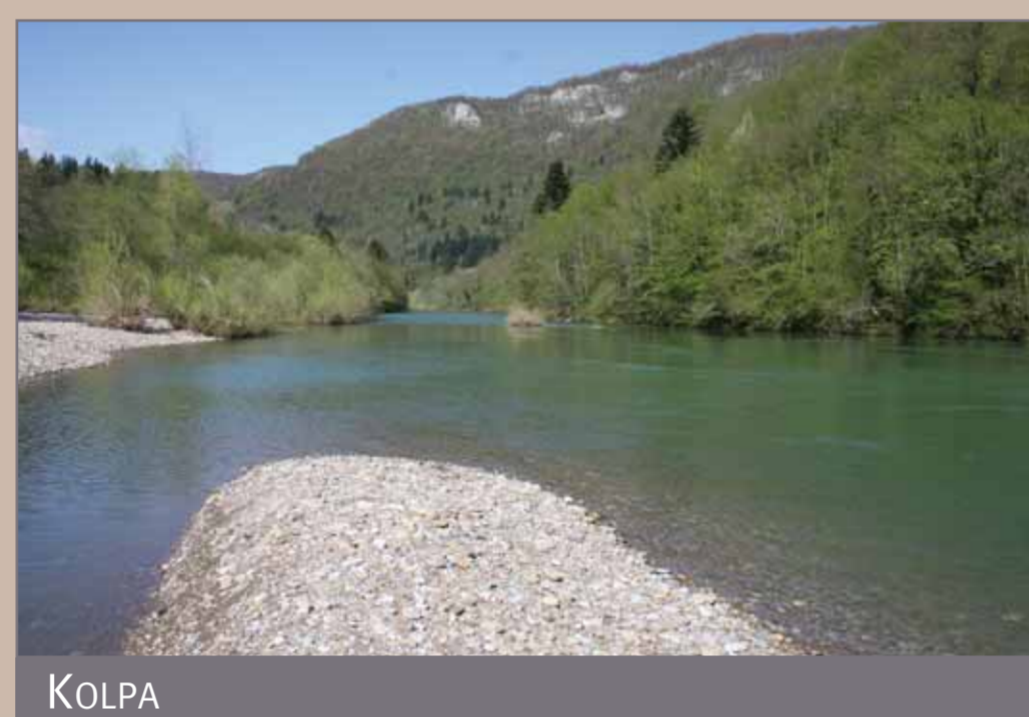
BILPA V DOLINI KOLPE

BODONSKI POTOK V PREKMURJU

DRAVA PRI SREDIŠČU

KOLPA

MALA KRKA PRI KRIŽEVCIH NA GORIČEM

LAHINJA PRI ČRNOMLJU

Kazalec kakovosti vodnega habitata

Izginjanje vidre iz primernih okolij opozarja na zaskrbljujočo kakovost vodnih habitatov, s čimer pa so ogroženi tudi drugi vodni organizmi. Zato je vidra kazalec kakovosti vodnega habitata in zdravja širšega naravnega okolja. Hkrati z vidro ohranjamo tudi druge živalske in rastlinske vrste v njenem življenjskem okolju.

Žalostna zgodovina

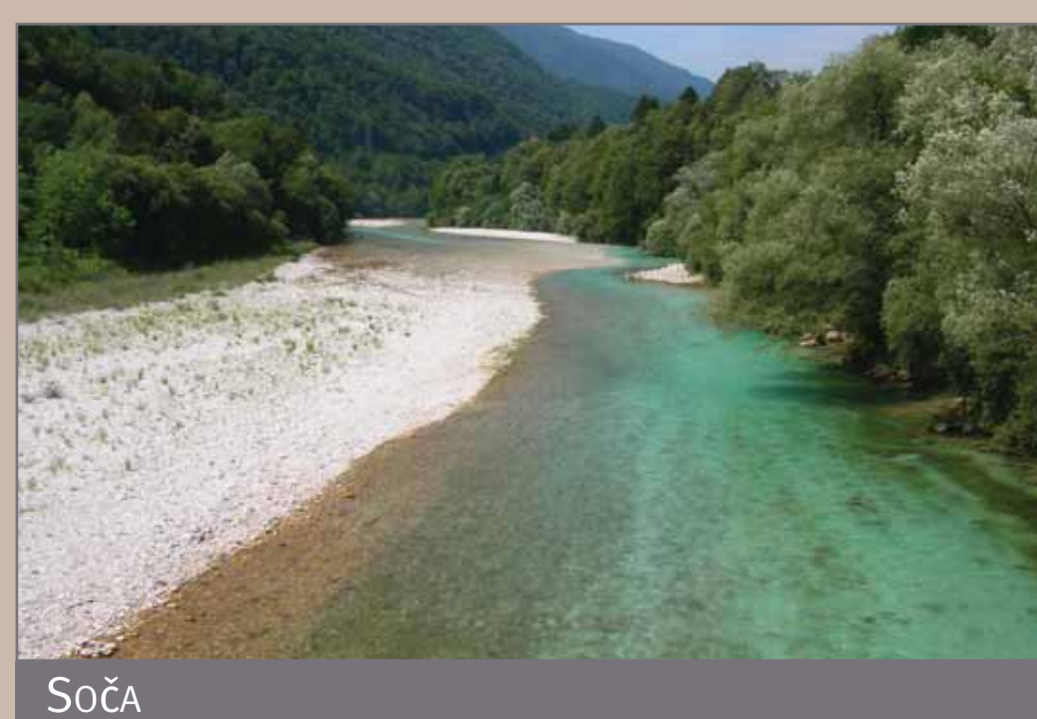
Časi, ko so vidro po Evropi lovili, streljali in pobijali na najbolj okrutne načine, so danes žalostna zgodovina živalske vrste. Naučiti bi nas morala, da lahko človek z nenadzorovanim lovom kritično poseže v populacije zveri in jih tudi iztrebi. To se je zgodilo vidri v preteklem stoletju, saj je po intenzivnem preganjanju v prvi polovici stoletja v šestdesetih letih postala v Evropi izjemno redka, v številnih deželah pa iztrebljena vrsta.

MLINŠČICA V KRIŽEVCIH NA GORIČEM

CERKNIŠKO JEZERO

SOČA

ŠUMNIK POD KLUŽAMI

Žrtev industrijskega razvoja

Druga polovica preteklega stoletja je vidri prinesla nove, hujše nevarnosti: biocide z intenzivno obdelanih kmetijskih površin in industrijske odplake z nevarnimi snovmi, ki zastrupljajo vodno okolje in žive organizme po prehranski piramidi navzgor vse do vidre.

Največja nevarnost za vidrino okolje v današnjem času so osuševanja in uničevanja njenih habitatov z regulacijami in drugimi enostransko načrtovanimi »ureditvami« vodotokov, zlozbami kmetijskih zemljišč, h katerim sodi tudi prestavljanje ali ravnanje struge bližnjega potoka in odstranjevanje obrežnega vegetacijskega pasu.

Preganjana in ogrožena se vrača

Razvoj ekoloških znanosti in naraščajoča naravovarstvena ozaveščenost sta v šestdesetih in sedemdesetih letih prinesla zakonsko zavarovanje vrste Lutra lutra in njenih naravnih habitatov. Pot do uresničenja naravovarstvenih ciljev pa je pogosto težka in dolga. V zadnjih letih se ponekod po Evropi krivulja vidrine številčnosti že obrača navzgor in vidra se počasi vrača v svoje nekdanje habitate.

Bomo povodnemu možu ponudili roko v pomoč?

Oblikovanje in realizacija / Studio

Univerza v Mariboru
Pedagoška fakulteta Maribor
Izvajajo dodiplomske in podiplomske študijske programe s področja humanistike, družboslovja, naravoslovja, matematike, umetnosti, razrednega pouka in predšolske vzgoje in sicer eno in dvoipredmetne ter pedagoške in nepedagoške. Na fakulteti se izvaja več podiplomskih programov druge in tretje stopnje. Fakulteta se vključuje v mednarodno sodelovanje in intenzivno projektno delo.

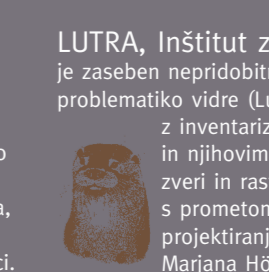
Limnos d.o.o.
Specializirano podjetje za ekologijo, okolje, naravo in trajnostni razvoj z raziskovanjem, razvojem in uporabo sonaravnih in trajnostnih načinov zaščite in obnove vodnega in obvodnega okolja prispeva k ohranjanju vodnih ekosistemov in naravnih habitatov rastlinskih in živalskih vrst.
Prof. dr. Danijel Vrhovšek, dan@limnos.si

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor
Na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor delujejo terenska in specializirana kmetijska svetovalna služba in enote za: kontrolo ekološkega kmetovanja in integrirano pridelavo, varstvo rastlin – preskušanje FFS, laboratorij za enologijo, za zemljo in za semena, enota za urejanje kmetijskega prostora, skupne službe, Sadjarski center Gačnik, Seleksijsko trsničarsko središče Ivanjкови.

Center za promocijo znanosti
Center opravlja raziskavo, razvojne projekte, analize in evalvacije, svetovanje ter pripravo in izvedbo izpitov in promocijske dejavnosti. Center pripravi in izvede seminarje, kongrese, konference, delavnice in druge oblike izobraževanja ter pripravlja in izdaja knjige oziroma druge publikacije z izobraževalnega področja.

LUTRA, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine
je specializirano podjetje, ki se ukvarja z raziskovanjem in varstveno problematiko vidre (Lutra lutra), pa tudi drugih vrst ogroženih sesalcev, z inventarizacijo, ocenjevanjem načrtovanih posegov v okolje in njihovim vplivom na zavarovane živalske vrste, posebno velikih zveri in rastlinjedov, ohranjanjem populacij dupjih živali v zvezi s prometom, naravovarstvenim nadzorom, monitoringom, projektiranjem in svetovanjem na naravovarstvenem področju.
Marjana Hönigsfeld Adamič, marjana.lutra@siol.net